

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBiH
SARAJEVO**

Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: + 387 (0)33 723 550, Fax: 716 400, www. saifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, saifbih@saifbih.ba

UR: 44/26 - 04; 37- 04/08

**IZVJEŠTAJ
O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA
na dan 31.12.2007. godine**

BUDŽET UNSKO-SANSKOG KANTONA

Sarajevo, septembar 2008. godine

NEZAVISNO REVIZORSKO MIŠLJENJE

1. Obavili smo reviziju konsolidovanih finansijskih izvještaja **Budžeta Unsko-sanskog kantona** (u daljem tekstu – Kanton) i usklađenosti poslovanja sa zakonima i propisima, za godinu koja je završila na dan 31. decembra 2007. godine.
2. Vlada Kantona odgovorna je za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa posebnim propisima o računovodstvu i finansijskom izvještavanju u javnom sektoru, uspostavu sistema internih kontrola i usklađenosti poslovanja u Kantonu sa važećim zakonskim i drugim propisima. Naša odgovornost se svodi na izražavanje mišljenja na osnovu provedene revizije.
3. Reviziju smo obavili na osnovu ovlaštenja datih Zakonom o reviziji institucija u FBiH ("Sl. novine FBiH" broj: 22/06) i u skladu sa revizijskim standardima Međunarodne organizacije vrhovnih revizorskih institucija-INTOSAI ("Sl. novine FBiH" broj: 06/01). Ovi standardi zahtijevaju da reviziju planiramo i izvršimo na način koji nam omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, te da je poslovanje usklađeno sa važećim zakonskim i drugim propisima.
4. Revizijom smo, na temelju uzoraka, ispitivali značajne transakcije koje potvrđuju iznose u finansijskim izvještajima, vršili ocjenu računovodstvenih načela prilikom sastavljanja finansijskih izvještaja i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva prilikom sastavljanja finansijskih izvještaja, usaglašenost sa zakonima i propisima i ocjenu sistema internih kontrola. Smatramo da revizija koju smo izvršili pruža razumnu osnovu za izražavanje našeg mišljenja.
5. Provedenom revizijom, utvrdili smo da:
 - zbog neobavljenog redovnog godišnjeg popisa na datum bilansa i neusaglašavanja stanja sredstava i njihovih izvora iskazanih u pomoćnim knjigovodstvenim evidencijama i u Glavnoj knjizi trezora sa stvarnim stanjem budžetskih korisnika utvrđenim popisom još od prelaska na Trezor (01.01.2004. godine), od kada nisu ni donošene odluke o načinu likvidacije utvrđenih manjkova, knjiženja utvrđenih viškova, visini otpisa nenaplativih i zastarjelih potraživanja i rashodovanju stalnih sredstava i sitnog inventara, posebno od strane budžetskih korisnika čije su bilansne pozicije značajne, izvjesno je da iskazane bilansne pozicije u konsolidovanim finansijskim izvještajima nisu realne, radi čega mi ne možemo potvrditi njihove iskazane vrijednosti (tačka 5.6., 5.7., 5.9. i 5.10. Izvještaja);
 - Budžet Kantona za 2007. godinu nije blagovremeno pripremljen i donesen u zakonom propisanom roku, čak ni u periodu privremenog finansiranja, zaključno sa 31.03.2007. godine (tačka 5.2. Izvještaja);

- u bilansnim pozicijama nisu iskazana potraživanja, odnosno, dug koncesionara po osnovu zaključenih koncesionih ugovora, koji na datum bilansa iznosi 784.183 KM, od čega Kantonu pripada 313.673 KM (tačka 5.3.1. i 5.9. Izvještaja);
 - nedovoljno funkcionisanje sistema internih kontrola kod budžetskih korisnika zbog nepotpune primjene pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji i nedonesenih internih akata u vidu pisanih procedura za vlastite procese rada, za posljedicu ima necentralizovanu isplatu plaća budžetskih korisnika, neuređen obračun prekovremenog rada i naknada po osnovu ugovora o djelu kod pojedinih visokoškolskih ustanova, nepotpuno praćenje unošenja i izmirenja obaveza za uposlenike po osnovu dodatnih primanja, isplate prekovremenog rada bez rješenja i autorskih honorara bez dokaza o plaćenim porezima, neusklađenost ugovora o radu kod pojedinih uposlenika sa poslovima koje stvarno obavljaju, nepravilan obračun troškova prevoza i naknada za korištenje vlastitih automobila i izostanak praćenja potrošnje goriva, što ima uticaja na iskazana stanja u finansijskim izvještajima (tačka 5.1. i 5.3.2. Izvještaja).
6. Po našem mišljenju, zbog značaja efekata u prethodnoj tački, konsolidovani finansijski izvještaji ne daju istinito i objektivno, po svim bitnim pitanjima, stanje imovine i obaveza na dan 31.12.2007. godine, rezultate poslovanja i izvršenja Budžeta Unsko-sanskog kantona za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa posebnim propisima o računovodstvu i finansijskom izvještavanju u javnom sektoru.

Zamjenik generalnog revizora

Branko Kolobarić, dipl. oec.

Generalni revizor

Mr. sc. Ibrahim Okanović, dipl. oec.

S A D R Ž A J

1. UVOD	1
2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE	1
3. REZIME DATIH PREPORUKA	2
4. OSVRT NA PREPORUKE REVIZIJE ZA 2006. GODINU	4
5. NALAZI I PREPORUKE	5
5.1 Sistem internih kontrola i nadzor nad upotrebom budžetskih sredstava.....	5
5.2 Budžet Kantona za 2007. godinu	6
5.3 Izvršenje Budžeta Kantona za 2007. godinu.....	7
5.3.1 Prihodi i primici Budžeta Kantona za 2007. godinu	7
5.3.2 Rashodi i izdaci Budžeta Kantona za 2007. godinu	9
5.3.2.1 Bruto plaće i naknade.....	10
5.3.2.2 Naknade troškova zaposlenih i skupštinskih zastupnika	10
5.3.2.3 Izdaci za materijal i usluge	10
5.3.2.4 Tekući grantovi	12
5.3.2.5 Kapitalni grantovi.....	13
5.3.2.6 Izdaci za nabavku stalnih sredstava.....	14
5.4 Finansijski rezultat	14
5.5 Javne nabavke	15
5.6 Popis imovine, potraživanja i obaveza na dan 31.12.2007. godine	15
5.7 Stalna sredstva	16
5.8 Novčana sredstva.....	16
5.9 Kratkoročna potraživanja i plasmani.....	17
5.10 Obaveze	17
6. KOMENTAR	18

IZVJEŠTAJ
O REVIZIJI FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA
BUDŽETA UNSKO-SANSKOG KANTONA
za 2007. godinu

1. UVOD

Unsko-sanski kanton (u daljem tekstu – Kanton), kao federalna jedinica Federacije Bosne i Hercegovine, uspostavljen je Ustavom Federacije BiH, Zakonom o federalnim jedinicama i vlastitim Ustavom. Kanton ima sva ovlaštenja koja Ustavom Federacije nisu izričito povjerena federalnoj vlasti ili koja nisu utvrđena kao zajednička ovlaštenja Federacije i kantona, a odnose se na uspostavljanje i nadziranje policijskih snaga, obrazovanje, socijalnu, kulturnu, stambenu i politiku javnih službi, uključujući i njihovo finansiranje. Ustavom Kantona uređena je struktura i nadležnost kantonalne vlasti, koja se obavlja putem zakonodavne, izvršne i sudske vlasti.

Zakonodavno tijelo Kantona je Skupština, koju čini jedan dom, sastavljen od 30 poslanika, neposredno izabranih na period od četiri godine.

Vlada Kantona je organ izvršne vlasti i istu čine Premijer i 9 ministara. Nadležnosti i djelokrug Vlade i vlasti službi koje vrše poslove za njene potrebe uređene su Zakonom o Vladi Unsko-sanskog kantona. Vlada Kantona u sadašnjem sazivu imenovana je 11.05.2007. godine.

Za obavljanje upravnih i drugih stručnih poslova na nivou Kantona, Zakonom o kantonalnim ministarstvima i drugim tijelima kantonalne uprave osnovana su kantonalna ministarstva, kantonalne uprave i ustanove i utvrđen njihov djelokrug. Prema tom Zakonu, na području Kantona osnovano je devet ministarstava, dvije uprave, dva zavoda i jedna direkcija. Kantonalnim ministarstvima rukovodi ministar, a radom samostalnih zavoda, uprava i ustanova rukovode direktori. Sredstva za rad kantonalnih organa uprave i ustanova i sredstva za rad općinskih službi za upravu kojima je povjereno izvršavanje kantonalne politike i propisa utvrđuju se Budžetom Kantona.

Budžetom za 2007. godinu za ukupno 111 budžetskih korisnika na području Kantona planirano je finansiranje 5.342 uposlenika. Na dan 31.12.2007. godine iz Budžeta finansiralo se 5.456 uposlenika. Najveći broj uposlenika je u oblasti obrazovanja (osnovno, srednje, visoko i ustanove), 3.595 ili 65,89 % od ukupnog broja, 1.193 uposlenika je u Kantonalnom ministarstvu unutrašnjih poslova, 371 u oblasti pravosuđa, a preostalih 297 u ostalim organima i ustanovama.

Sjedište Vlade Kantona je u Bihaću, u ulici Alije Đerzeleza br. 6.

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su konsolidovani finansijski izvještaji Budžeta Kantona za 2007. godinu i usklađenost poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Cilj revizije je pribavljanje realne osnove da se na bazi pregleda finansijskih izvještaja i pripadajućih računa korisnika kantonalnog budžeta dan 31.12.2007. godine, izvršenja budžeta za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa usvojenim revizorskim standardima, izrazi mišljenje o tome da li su finansijski izvještaji sačinjeni u skladu sa posebnim propisima o računovodstvu i finansijskom izvještavanju u javnom sektoru, da li su bilanci pouzdani i da li u potpunosti odražavaju rezultate izvršenja budžeta, kao i da se izvrši procjena da li su rukovodioci institucija primjenjivali zakone i druge propise, da li su koristili sredstva za odgovarajuće namjene i da se ocijeni finansijsko upravljanje, funkcija interne revizije i sistem interne kontrole.

Revizija je obavljena u skladu sa internim planskim dokumentima revizije, u periodu juni – juli 2008. godine. Obzirom da je revizija obavljena na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške nisu otkrivene.

Revizija podrazumijeva i uključuje i davanje preporuka za dalji rad, sa posebnim naglaskom na što efikasniju i ekonomičniju zaštitu imovine, racionalno i transparentno trošenje javnih sredstava. Stoga će se značajna pažnja u predstojećoj reviziji posvetiti implementaciji datih preporuka u prethodnoj reviziji, izradi Budžeta i njegovom izvršenju, kao i finansijskom izvještavanju.

3. REZIME DATIH PREPORUKA

Izvršenom revizijom konsolidovanih finansijskih izvještaja Budžeta Kantona za 2007. godinu konstatovali smo određene propuste i nepravilnosti. Neovisno o činjenici što Vlada u sadašnjem sazivu, imenovana u maju 2007. godine, odgovorna za predmetne finansijske izvještaje, nije mogla imati uticaja na finansijsko stanje (zatečeno) iskazano u Budžetu Kantona, posebno u Bilansu stanja i što Budžet za 2007. godinu nije donesen u propisanom roku, ista ima obavezu da takvo stanje, zajedno sa rukovodiocima svih budžetskih korisnika, dovede u važeće zakonske okvire. Stoga smo u cilju otklanjanja utvrđenih nepravilnosti, dali slijedeće preporuke:

- *postojeće pravilnike o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji budžetski korisnici treba da dopune i poboljšaju, u skladu sa Smjernicama za uspostavu i jačanje interne kontrole kod budžetskih korisnika. Uz detaljan, jasan i precizan opis, za svaki posao i radno mjesto ugraditi potreban stepen rizika i utvrditi odgovarajući nivo odgovornosti svakog uposlenika;*
- *svaki budžetski korisnik treba da izradi i donese vlastite interne akte u vidu pisanih procedura, shodno zahtjevu iz Smjernica Federalnog ministarstva finansija. Na osnovu urađenih i ovjerenih pisanih procedura i postupaka za svaki proces rada, treba da sačine i donesu i pravilnike o internim kontrolama i internim kontrolnim postupcima. Sve donesene interne akte dosljedno poštivati i kontinuirano pratiti njihovu realizaciju;*
- *posebnu pažnju i dodatne aktivnosti treba poduzeti na zaštiti podataka o javnim prihodima. Uz adekvatnu zaštitu, podatke o javnim prihodima preuzimati u elektronskoj formi (putem e-mail-a), obzirom da je takav način najsigurniji, radi čega je i potrebno da se ugradi u sistem;*
- *postojeći program i sistem rada Trezora doraditi, kako bi se omogućilo potpuno praćenje unošenja i izmirenja obaveza za uposlenike i spoljnje saradnike po svim osnovama;*
- *poboljšati rad interne revizije, kao posebnog tijela, koje treba da neovisno i objektivno utvrđuje ostvarivanje vlastitih cjelovitih zadataka i funkcija, kako je propisano odredbama člana 63. Zakona o budžetima u Federaciji BiH, Odlukom Vlade Federacije BiH, V broj 736/06 i Pravilnikom o internoj reviziji budžetskih korisnika;*
- *obračun i isplatu plaća za sve budžetske korisnike na nivou Kantona vršiti centralizovano, u skladu sa Zakonom o trezoru u Federaciji BiH;*
- *ppripremu, izradu i donošenje Budžeta vršiti u skladu sa Zakonom o budžetima u Federaciji BiH;*
- *dosljedno poštivati i u potpunosti primjenjivati Zakon o budžetima u Federaciji BiH, Zakon o izvršenju budžeta Unsko-sanskog kantona, Pravilnik o knjigovodstvu budžeta u Federaciji BiH i Pravilnik o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u Federaciji BiH;*
- *intenzivirati i poboljšati aktivnosti naplate prihoda po osnovu koncesionih naknada;*
- *svi budžetski korisnici treba da donesu pravilnike o plaćama i naknadama plaća, u skladu s Zakonom o državnim službenicima u Federacije BiH i Zakonom o namještenicima u Federaciji BiH;*
- *uskладiti ugovore o radu sa stvarnim poslovima koje uposlenici obavljaju;*
- *obračun prekovremenog rada vršiti isključivo na osnovu izdatih rješenja i uredne evidencije o ostvarenim satima prekovremenog rada;*
- *sredstva za ugovorene usluge planirati i koristiti u skladu s Zakonom o budžetima u Federaciji BiH i Zakonom o izvršenju budžeta Unsko-sanskog kantona, za namjene i do visine utvrđene Budžetom, a evidentiranje izdataka vršiti u skladu s Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u Federaciji BiH;*

- *porez na dodatna primanja izvan redovnog radnog odnosa po osnovu ugovora o djelu obračunavati po stopi 30 %, u skladu s Uputstvom o izmjenama i dopunama Uputstva o načinu obračunavanja i plaćanja poreza na plaću;*
- *izvještaje po osnovu ugovora o djelu evidentirati i podnositi odvojeno od mjesečnih izvještaja po osnovu redovnog rada. Isplate po istim vršiti u skladu sa zaključenim ugovorima, uz prethodno podnešene izvještaje o izvršenim poslovima koji treba da budu osnov za obračun, isplatu i praćenje realizacije ugovorenih obaveza;*
- *nadležno Kantonalno ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta treba da, uz prethodno donesene pisane procedure kojima će se regulisati svi procesi rada, što podrazumijeva i donošenje akata kojima će se urediti i precizirati sve vrste primanja, kontinuirano vrši nadzor u okviru svojih nadležnosti, posebno u dijelu punog nastavnog opterećenja predavača i urednog vođenja evidencija po svim osnovama, što uključuje i poduzimanje mjera i aktivnosti na otklanjanju nepravilnosti, u skladu sa Pravilnikom o osnovama finansiranja visokog obrazovanja;*
- *poboljšati nadzor, praćenje i izvještavanje u vezi namjenskog utroška sredstava koja se realizuju na osnovu Zakona o dopunskim pravima boraca i članova njihovih porodica. Sredstva za navedene namjene planirati na poziciji tekućih grantova, kao transfere pojedincima;*
- *obračun troškova prevoza na službenom putu vršiti u skladu s Uredbom o naknadama troškova za službena putovanja u Federaciji BiH;*
- *Vlada Kantona treba da redovno prati i analizira realizaciju vlastitih odluka vezanih za tekuće i kapitalne grantove. Od nadležnih organa i institucija zaduženih za realizaciju odobrenih programa zahtijevati redovnije i potpunije izvještavanje;*
- *radi boljeg i potpunijeg izvještavanja, donositi konkretne zaključke sa jasno i precizno utvrđenim nosiocima i rokovima;*
- *sve postupke javnih nabavki provoditi u skladu sa procedurama propisanim Zakonom o javnim nabavkama BiH, podzakonskim i vlastitim aktima;*
- *zbog značaja, neophodno je da svi budžetski korisnici na nivou Kantona do kraja godine provedu vanredan popis sredstava i njihovih izvora i da se u potpunosti izvrši usaglašavanje stanja sredstava i njihovih izvora iskazanih u pomoćnim knjigama i u Glavnoj knjizi trezora sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom;*
- *redovno godišnje usklađivanje stanja sredstava i njihovih izvora iskazanih u knjigovodstvu sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom vršiti u skladu sa članom 22. Uredbe o računovodstvu budžeta u Federaciji BiH, na način utvrđen odredbama člana 69.-71. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH i vlastitim Pravilnikom. o popisu imovine, potraživanja, zaliha i obaveza;*
- *preispitati osnovanost iskazivanja stanova u bilansnim evidencijama budžetskih korisnika. Poduzeti aktivnosti i utvrditi činjenično stanje u vezi iskazanih i eventualno privatiziranih stanova;*
- *poduzeti aktivnosti na aktiviranju sredstava koja se vode u pripremi. Donijeti potrebne akte i iskazana sredstva u pripremi knjigovodstveno dati u upotrebu;*
- *poboljšati trezorski način rada. Uz adekvatnu zaštitu podataka, pražnjenje depozitnog računa vršiti svakodnevno i po automatizmu;*
- *svi budžetski korisnici treba da preispitaju potraživanja po svim osnovama. Za iskazana potraživanja iz ranijih godina za koje ima osnova, intenzivirati i poduzeti sve mjere i aktivnosti naplate, a za zastarjela i potraživanja za koja nema osnova za naplatu donijeti relevantne odluke i iste isknjižiti iz evidencije;*
- *knjigovodstveno evidentirati i iskazivati potraživanja po osnovu koncesionih naknada i blagovremeno poduzimati aktivnosti za naplatu istih;*
- *Kantonalno ministarstvo finansija treba da zajedno sa budžetskim korisnicima odmah poduzme aktivnosti na usaglašavanju, ažuriranju, procjeni i realnom vrednovanju iskazanih bilansnih pozicija kod svih budžetskih korisnika, uključujući i obaveze po svim osnovama, kako bi se stvorili realni preduvjeti da u narednom periodu finansijski izvještaji na fer i pouzdan način izvještavaju o stanju i položaju Budžeta Kantona.*

4. OSVRT NA PREPORUKE REVIZIJE ZA 2006. GODINU

Ured za reviziju institucija u Federaciji BiH vrši reviziju Kantona od 2000. godine. Do sada izražena negativna mišljenja ukazuju da se nije postupalo u cijelosti po datim preporukama i da sve dosadašnje revizije u značajnom dijelu nisu uticale na otklanjanju utvrđenih nepravilnosti i unapređenja finansijskog izvještavanja. Na osnovu izvršene revizije konsolidovanih finansijskih izvještaja Budžeta Kantona za 2007. godinu, a u sklopu iste i provjere da li je postupljeno po preporukama datim u Izvještaju o obavljenoj reviziji za 2006. godinu, konstatovali smo da preporuke date u reviziji za prethodnu godinu nisu u potpunosti ispoštovane.

Nisu ispoštovane preporuke koje se odnose na:

- obavezu provođenja godišnjeg popisa imovine, obaveza i potraživanja, obzirom da od strane budžetskih korisnika redovan godišnji popis nije u potpunosti proveden, niti je izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem po popisu;
- rješavanje obaveza prema uposlenicima po osnovu tužbi prije okončanja postupaka, jer nije iznađen način, niti je sačinjen program načina izmirenja iskazanih obaveza;
- pravilnike o plaćama, obzirom da od strane budžetskih korisnika isti još uvijek nisu doneseni;
- prekovremeni rad, jer u pojedinim potrošačkim jedinicama obračun i isplatu prekovremenog rada nisu pratila rješenja rukovodioca, shodno zakonskim propisima iz oblasti radnih odnosa;
- obračun putnih troškova i isplate po ugovoru o djelu, jer se isti još uvijek ne vrše u potpunosti u skladu sa propisima kojima su isti regulisani.

Preporuke nisu u potpunosti ispoštovane u slijedećem dijelu, obzirom da se:

- računovodstvena i finansijska kontrola ne provodi u potpunosti na nivou resornih ministarstava, odnosno, svakog budžetskog korisnika, u skladu sa Uputstvom o izvršenju budžeta sa jedinstvenog računa trezora;
- od kraja 2007. godine praznjenje i raspodjela javnih sredstava sa depozitnog računa uglavnom se vrši svakodnevno, ali ne po automatizmu, već na osnovu pismenih naloga odgovornih lica Kantona;
- još uvijek nije u potpunosti uspostavljen sistem interne revizije u skladu sa Zakonom o budžetima u Federaciji BiH i Pravilnikom o internoj reviziji budžetskih korisnika, iako je Sektor za internu reviziju organizovan u okviru Kantonalnog ministarstva finansija, kao posebna organizaciona jedinica;
- sve obaveze nisu se u potpunosti preuzimale u skladu sa Zakonom o izvršenju budžeta Kantona, u visini sredstava predviđenih Budžetom, niti se njihova realizacija vršila u planiranim veličinama fiskalne budžetske godine;
- svi rashodi nisu evidentirani u skladu sa Zakonom o budžetima u Federaciji BiH, t.j. u vremenu kada su i nastali.

U potpunosti su ispoštovane date preporuke, jer se:

- Izmjene i dopune Budžeta vrše po istom postupku kao i prilikom njegovog donošenja;
- jedinstveni su koeficijenti za obračun plaća za sve organe uprave;
- beneficije socijalne zaštite izvršavaju u skladu sa Zakonom o izvršenju budžeta Kantona po utvrđenim prioritetima;
- vrši se stalni, neprekidni nadzor nad ustanovama socijalne zaštite, u skladu sa Zakonom o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodica sa djecom;
- realizacija tekućih transfera vrši se u skladu sa Zakonom o izvršenju budžeta Kantona, na osnovu donešenih programa, usvojenih od Vlade;
- Kantonalno ministarstvo za pitanja boraca i ratnih vojnih invalida, u skladu sa Zakonom o dopunskim pravima boraca i članova njihovih porodica, vrši nadzor ostvarenja prava i nadzor namjenskog utroška budžetskih sredstava kroz izvještaje Kantonalnog fonda za izgradnju stanova sa utrošenom visinom sredstava po korisniku;

- programi i kriteriji tekućih grantova sadrže sve bitne elemente iz programa, u skladu sa Zakonom o izvršenju budžeta Kantona;
- dodjela stipendija vrši se na osnovu Pravilnika o kriterijima za dodjelu stipendija iz reda pripadnika boračke populacije;
- Odluka Vlade Federacije BiH o korištenju mobilnih telefona poštuje se;
- u postupku provođenja otvorenog postupka korisnici budžeta, kao ugovorni organi, pripremaju tendersku dokumentaciju u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama BiH.

5. NALAZI I PREPORUKE

5.1 Sistem internih kontrola i nadzor nad upotrebom budžetskih sredstava

Vlada Kantona nosilac je izvršne vlasti u Kantonu. Premijer Vlade odgovoran je Skupštini Kantona, a ministri Premijeru i Skupštini. Svaki ministar odgovoran je za rad svog ministarstva. Organizacija Vlade Kantona utvrđena je Zakonom o Vladi Unsko-sanskog kantona, u skladu sa Ustavom. Prema Zakonu u trezoru u Federaciji BiH, rukovodioci organa i institucija odgovorni za računovodstvo i internu kontrolu vlastitih jedinica, uključujući i budžetske korisnike i potrošačke jedinice koje spadaju u njihovu nadležnost.

Provedenom revizijom utvrdili smo da budžetski korisnici nisu uspostavili pouzdan i adekvatan sistem internih kontrola. Nisu doneseni interni akti, shodno zahtjevu iz Smjernica za uspostavu i jačanje interne kontrole kod budžetskih korisnika, koje je donijelo Federalno ministarstvo finansija. Istim aktima svaki budžetski korisnik treba da razradi vlastite procese rada i istovremeno utvrdili pravo, obaveze i odgovornosti za svako radno mjesto i za svakog uposlenika. Pojedini budžetski korisnici samo su donijeli Pravilnike o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, koji su uopšteni i nisu u dovoljnoj mjeri konkretizovani, niti su sačinjeni u skladu sa zahtjevom iz Smjernica. Pored nepotpunih opisa radnih mjesta, evidentna je i nepopunjenost sistematizovanih radnih mjesta kod budžetskih korisnika. U Kantonalnom ministarstvu finansija od ukupno 45 sistematizovanih radnih mjesta, na datum bilansa raspoređeno je 24 uposlenika. Samo u Sektoru za trezor, od 30 sistematizovanih, raspoređeno je 16 uposlenika. Sve ovo ima uticaja na kvalitet i efikasnost u obavljanju poslova iz nadležnosti. Poslove u vezi raspodjele prihoda sa depozitnog računa i upravljanje gotovinom, koje prema Pravilniku treba da vrše dva izvršioca, obavlja ista osoba. Podaci o prilivu sredstava na depozitni račun ne mogu se preuzeti elektronski (mrežom), već se još uvijek preuzimaju na CD-u ili disketi. Na isti način banci se dostavlja raspodjela istih. Nismo se uvjerali da postoji sigurnosna zaštita za RAS aplikaciju, t.j. odgovarajući password prilikom starta računara, ulaza u aplikaciju i arhiviranja dnevnih, mjesečnih i godišnjih poslova. Prema izjavama odgovornih u Trezoru, postojeći sistem rada i način vođenja knjigovodstvenih evidencija ne daju mogućnost analitičkog praćenja zatvaranja pojedinačnih obaveza uposlenika (uplatama) po osnovu dodatnih primanja. Iste se evidentiraju samo zbirno. Uposlenici imaju otvorene pojedinačne šifre samo kod banke, a ne u Trezoru. Stoga se nismo uvjerali, niti možemo potvrditi da su pravilno i u potpunosti unesene i izmirene obaveze po osnovu dodatnih primanja pojedinih uposlenika, posebno kod visokoškolskih ustanova, o čemu je obrazloženo u tački 5.3.2. Izvještaja. Iako je u okviru Sektora za trezor sistematizovan i Odsjek za centralizovani obračun plaća, isplata plaća budžetskih korisnika Kantona još uvijek nije centralizovana. U istom ministarstvu nema uposlenog informatičara.

U okviru Kantonalnog ministarstva obrazovanja, nauke i kulture je 80 potrošačkih jedinica sa ukupno 3.595 uposlenika. Stoga i broj od 16 uposlenika koliko je raspoređeno u istom ministarstvu nije dovoljno da se poslovi iz nadležnosti obavljaju kvalitetno i u potpunosti. Posebno ako se ima u vidu neuređenost, zbog nepostojanja svih pisanih pravila postupanja. Kod visokoškolskih ustanova u Bihaću, konstatovali smo različite cijene rada za spoljne saradnike, isplate prekovremenih sati stalno zaposlenim profesorima i do 50 % od norme, bez izdavanja rješenja.

U Kantonalnoj upravi za inspekcije poslove, od 75 sistematizovanih radnih mjesta raspoređeno je 30 izvršilaca, u Službi za stručne i zajedničke poslove Vlade, od 70 sistematizovanih, raspoređeno je 44. Služba je zadužena za službena vozila Vlade. Uvidom u pojedinačne putne naloge utvrdili smo da se vode evidencije o prijeđenim kilometrima, ali ne postoji Normativ o utrošku goriva, radi čega se ne prati potrošnja.

Zbog nedovoljnog i neadekvatnog uspostavljanja sistema internih kontrola i izostanka procjene rizika, pripreme aktivnosti u vezi godišnjeg popisa nisu provedene blagovremeno, popis nije izvršen u potpunosti i kvalitetno, nije izvršeno usaglašavanje knjigovodstvenog stanja sredstava i izvora sa stvarnim, niti su donesene odgovarajuće odluke, a što ima značajnog uticaja na finansijske izvještaje.

Radi bolje uspostave sistema internih kontrola kod svih budžetskih korisnika, postojeće pravilnike o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji treba dopuniti. Takvim pravilnicima, najvažnijim pisanim aktima koji kao pisane procedure treba da čine temelj i sastavni dio sistema internih kontrola, opis poslova i zadataka po svakom radnom mjestu treba da bude razrađen i konkretizovan, sa utvrđenim potrebnim nivoom odgovornosti za svakog uposlenika. Na osnovu donesenih pisanih procedura za svaki proces rada iz nadležnosti, svi budžetski korisnici treba da donesu i pravilnike o procedurama i postupcima internih kontrola, u skladu sa Smjernicama Federalnog ministarstva finansija, vezanim za uspostavu i jačanje interne kontrole kod budžetskih korisnika (»Sl.novine FBiH« br: 19/05), a u vezi sa članom 12. Zakona o trezoru u Federaciji BiH (»Sl.novine FBiH« br: 58/02 i 19/03) i članu 62. Zakona o budžetima u Federaciji BiH (»Sl.novine FBiH« br: 19/06). Pravilnik o internim kontrolama i internim kontrolnim postupcima obavezno treba da sadrži upravljačke, administrativne i računovodstvene interne kontrolne postupke, postupke procjene rizika, postupke informisanja, postupke komunikacije i postupke nadgledanja.

Interna revizija organizovana je u okviru Kantonalnog ministarstva finansija kao poseban sektor. U okviru istog sektora, poslove interne revizije obavlja samo jedna osoba, raspoređena na poslove stručnog saradnika za internu reviziju, što nije dovoljno. Evidentna je i nezainteresiranost revidiranih budžetskih korisnika po pitanju nalaza i datih preporuka od strane internog revizora, obzirom da se u izvještajima o radu konstatuje da isti ne poduzimaju adekvatne mjere i radnje na otklanjanju utvrđenih nedostataka i nepravilnosti.

Postojeće pravilnike o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji budžetski korisnici treba da dopune i poboljšaju, u skladu sa Smjernicama za uspostavu i jačanje interne kontrole kod budžetskih korisnika. Uz detaljan, jasan i precizan opis, za svaki posao i radno mjesto ugraditi potreban stepen rizika i utvrditi odgovarajući nivo odgovornosti svakog uposlenika.

Svaki budžetski korisnik treba da izradi i donese vlastite interne akte, shodno zahtjevu iz Smjernica Federalnog ministarstva finansija za uspostavu i jačanje interne kontrole kod budžetskih korisnika. Na osnovu urađenih i ovjerenih pisanih procedura i postupaka za svaki proces rada, treba da sačine i donesu i pravilnike o internim kontrolama i internim kontrolnim postupcima. Sve donesene interne akte dosljedno poštivati i kontinuirano pratiti njihovu realizaciju;

Posebnu pažnju i dodatne aktivnosti treba poduzeti na zaštiti podataka o javnim prihodima. Uz adekvatnu zaštitu, podatke o javnim prihodima preuzimati u elektronskoj formi (putem e-mail-a), obzirom da je takav način najsigurniji, radi čega je i potrebno da se ugradi u sistem;

Postojeći program i sistem rada Trezora doraditi, kako bi se omogućilo potpuno praćenje unošenja i izmjerenja obaveza za uposlenike i spoljne saradnike po svim osnovama;

Poboljšati rad interne revizije, kao posebnog tijela, koje treba da neovisno i objektivno utvrđuje ostvarivanje vlastitih cjelovitih zadataka i funkcija, kako je propisano odredbama člana 63. Zakona o budžetima u FBiH („Sl.novine FBiH“ br:19/06), Odlukom Vlade FBiH, V broj 736/06 („Sl.novine FBiH“ br: 77/06) i Pravilnikom o internoj reviziji budžetskih korisnika („Sl.novine FBiH“ br: 8/07);

Obračun i isplatu plaća za sve budžetske korisnike na nivou Kantona vršiti centralizovano, u skladu sa Zakonom o trezoru u Federaciji BiH.

5.2 Budžet Kantona za 2007. godinu

Budžet Kantona za 2007. godinu, nije donesen u zakonskom roku, do 31.12.2006. godine. Uvidom u dokumentaciju koja se odnosi na pripremu izrade i donošenje Budžeta utvrđeno je da nisu ispoštovani rokovi propisani Zakonom o budžetima u Federaciji BiH. Upustvo o načinu pripreme zahtjeva za Budžet Kantona za 2007. godinu, ministar finansija donio je 01.12.2006. godine, što nije u skladu s članom 15. stav 1. Zakona o budžetima u Federaciji BiH. Zbog kašnjenja vezanih za pripreme radnje oko izrade budžeta, ni Nacrt Budžeta nije izrađen, a niti donesen u zakonskom roku. Stoga je Skupština Kantona 28.12.2006.

godine donijela Odluku o privremenom finansiranju Kantona za prva tri mjeseca 2007. godine. Budžet nije donesen ni u periodu privremenog finansiranja, zaključno sa 31.03.2007. godine, što nije u skladu sa odredbama člana 21. Zakona o budžetima u Federaciji BiH ("Sl. novine Federacije BiH" broj: 19/06).

Budžet Kantona i Zakon o izvršenju Budžeta Kantona za 2007. godinu donijela je Skupština Kantona, na 4. sjednici održanoj 06.04.2007. godine. Budžetom Kantona za 2007. godinu, planirana su sredstva u iznosu 169.279.964 KM. Odlukom Skupštine o Izmjenama i dopunama Budžeta za 2007. godinu, od 23.11.2007. godine, Budžet Kantona uvećan je za 23.662.751 KM ili za 13,98 % i planiran je u iznosu 192.942.715 KM.

Budžetom Unsko-sanskog kantona za 2007. godinu, kao i Izmjenama i dopunama istog, planirano je sljedeće:

Red Br.	Opis	Budžet za 2007. godinu	Izmjene i dopune Budžeta za 2007. godinu
1	2	3	4
I	Prihodi i finansiranje (II+III+VI)	169.279.964	192.942.715
II	Prihodi i primici	150.996.809	169.137.485
III	Neraspoređeni višak prihoda i rashoda	9.734.597	18.164.881
IV	Izdaci	169.279.964	192.942.715
V	Deficit (IV - (II+III))	8.548.558	5.640.349
VI	Finansiranje (1+2)	8.548.558	5.640.349
1.	Kreditni od međunarodnih organizacija	6.948.558	5.620.791
2.	ESCROW - račun	1.600.000	19.558

Pripremu, izradu i donošenje Budžeta vršiti u skladu sa Zakonom o budžetima u Federaciji BiH.

5.3 Izvršenje Budžeta Kantona za 2007. godinu

Konsolidovani godišnji obračun Budžeta i Izvještaj o izvršenju budžeta za 2007. godinu, Vlada Kantona usvojila je na sjednici održanoj 29.05.2008. godine. Isti su upućeni Skupštini na usvajanje. Konsolidovani godišnji obračun je sačinjen, a da prethodno nadležna ministarstva, u okviru kojih postoje niže potrošačke jedinice, nisu sačinili, ili u propisanom roku, uz tekstualno obrazloženje nisu dostavili konsolidovane finansijske izvještaje, što nije u skladu sa odredbama člana 46. Pravilnika o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u Federaciji BiH („Sl. novine Federacije BiH“ broj: 17/05). Niže potrošačke jedinice, kao posebni budžetski korisnici, nisu periodično izvještavale resorna ministarstva, niti su ista ministarstva izvještavala Kantonalno ministarstvo finansija, shodno naprijed navedenom Pravilniku.

U vezi izvršenja Budžeta, o čemu je obrazloženo u tački 5.3.2. Izvještaja, napominjemo da su tekući i kapitalni grantovi uglavnom realizovani krajem budžetske godine i da nije bilo prekoračenja Budžeta, iz razloga što pojedini izdaci za ugovorene usluge i putni troškovi nisu evidentirani u periodu u kojem su nastali, što nije u skladu sa Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u Federaciji BiH, Zakonom o budžetima u Federaciji BiH i Zakonom o izvršenju budžeta Kantona.

Dosljedno poštivati i u potpunosti primjenjivati Zakon o budžetima u Federaciji BiH, Zakon o izvršenju budžeta Unsko-sanskog kantona, Pravilnik o knjigovodstvu budžeta u Federaciji BiH i Pravilnik o finansijskom izvještavanju i godišnjem obračunu budžeta u Federaciji BiH.

5.3.1 Prihodi i primici Budžeta Kantona za 2007. godinu

U konsolidovanim finansijskim izvještajima Budžeta i Izvještaju o izvršenju Budžeta za 2007. godinu, ukupno ostvareni prihodi, primici i finansiranje u 2007. godini, iskazani su u iznosu od 169.641.017 KM, što se daje u sljedećoj tabeli:

Red.br.	Opis	Budžet za 2007. godinu	Izmj. i dop. Budžeta za 2007. godinu	Ostvareno u 2006. godini	Ostvareno u 2007. godini	Indeks (6/4)	Indeks (6/5)
1	2	3	4	5	6	7	8
	Prihodi, primici, finansiranje i višak prihoda iz 2006.(A+B+C)	169.279.964	192.942.715	150.772.731	169.641.017	87,92	112,51
A.	Prihodi i primici (od 1 do 6)	159.545.367	174.777.834	150.772.731	169.641.017	97,06	112,51
1.	Prihodi od poreza	127.103.653	142.412.114	129.870.767	145.473.238	102,15	112,01
1.1.	Porez na dobit pojedin. i preduzeća	1.957.580	3.400.000	1.829.514	3.315.085	97,50	181,20
1.2.	Porez na plaću	10.904.073	10.750.000	10.190.722	11.301.219	105,13	110,90
1.3.	Domaći porezi na dobra i usluge	0	2.113.000	11.881.873	1.991.550	94,25	16,76
1.4.	Prihodi od indirektnog oporeziv.	114.000.000	125.869.114	105.728.102	128.568.628	102,14	121,60
1.5.	Ostali porezi	242.000	280.000	240.556	296.756	105,98	123,36
2.	Neporezni prihodi	25.493.156	26.744.929	17.722.628	20.124.170	75,24	113,55
2.1.	Prihodi od nefin.jav.pred.i nef.or.	1.884.500	344.558	680.172	340.945	98,95	50,13
2.2.	Nakn., takse i prih.od pr.jav.usl.	7.811.118	7.136.880	6.442.314	6.780.229	95,00	105,25
2.3.	Posebne naknade i takse	8.419.165	9.733.108	1.918.564	3.109.470	31,95	162,07
2.4.	Prihodi od sopstvene djelatnosti	5.523.196	7.099.937	5.327.834	7.294.162	102,74	136,91
2.5.	Neplanirane uplate	704.534	1.630.446	2.392.145	1.505.699	92,35	62,94
2.6.	Novčane kazne	1.150.643	800.000	961.599	1.093.665	136,71	113,73
3.	Prihodi od carina i ost.uvoz. pris.	0	0	285.186	1.232.132		432,05
4.	Ostale budžet.naknade-potpore	5.401.177	5.000.791	1.992.774	2.774.007	55,47	139,20
5.	Kapitalni primici	597.381	20.000	24.958	18.620	93,10	74,61
6.	Primljene otplate danih zajmova	950.000	600.000	876.418	18.850	3,14	2,15
B.	Finansiranje (pod red.br. 7.)	0	0	0	0		
7.	Dugoročni krediti i zajmovi	0	0	0	0		
C.	Neraspoređeni višak prihoda Iz prethodne, 2006. godine	9.734.597	18.164.881				

U strukturi prihoda i primitaka, najveći dio predstavljaju prihodi od poreza, u iznosu od 145.473.238 KM ili 85,75 % u odnosu na ukupno iskazane. Neporezni prihodi, u iznosu od 20.124.170 KM čine 11,87 % ukupnih prihoda i primitaka, dok preostalih 2,38 % predstavljaju ostali prihodi i primici iskazani u iznosu od 4.043.609 KM. U okviru neporeznih prihoda su i prihodi od sopstvene djelatnosti, iskazani u iznosu od 7.294.162 KM. Najveći vlastiti prihodi iskazani su u okviru Kantonalnog ministarstva obrazovanja, nauke i kulture, u ukupnom iznosu od 3.897.303 KM. Isti su ostvareni po osnovu uplaćenih naknada za školarine, prijava ispita, izdavanja potvrda i iznajmljivanja prostora. Kantonalno ministarstvo unutrašnjih poslova iskazalo je vlastite prihode u iznosu od 2.753.454 KM, dok su preostalih 643.405 KM ostvarili ostali budžetski korisnici.

Karakteristični su prihodi od koncesionih naknada iskazani u iznosu od 191.109 KM.

Prema podacima Komisije za koncesije, na području Kantona je zaključno sa 31.12.2007. godine, potpisano 40 koncesionih ugovora. Ugovore sa koncesionarima zaključili su Kantonalno ministarstvo privrede i Kantonalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva. Ukupno 23 ugovora zaključena su po osnovu geoloških istraživanja i eksploataciju mineralnih sirovina, 13 ugovora po osnovu korištenja poljoprivrednog zemljišta i 4 ugovora u oblasti korištenja voda. Svi ugovori zaključeni su ranijih godina, tako da u 2007. godini nije bilo potpisivanja novih ugovora. Prema zaključenim ugovorima o koncesijama, koncesionari su u 2007. godini, trebali uplatiti ukupno 1.261.954 KM, ali su uplatili samo 477.771 KM, od čega je 191.108 KM ili 40 % pripalo Kantonu, a 286.663 KM ili 60 % općinama. Ukupan dug koncesionara na datum bilansa iznosi 784.183 KM, od čega dug prema Kantonu 313.673 KM, što predstavlja manje naplaćen prihod, a što nije iskazano u Glavnoj knjizi trezora.

Intenzivirati i poboljšati aktivnosti naplate prihoda po osnovu koncesionih naknada.

5.3.2 Rashodi i izdaci Budžeta Kantona za 2007. godinu

U konsolidovanim finansijskim izvještajima i Izvještaju o izvršenju Budžeta za 2007. godine, ukupno ostvareni rashodi i izdaci iskazani u iznosu od 172.019.639 KM, za 10,83 % manji su u odnosu na planirane, a za 29,72 % su veći u odnosu na prethodnu godinu. Učešće tekućih izdataka u ukupnim izdacima je 90,02 %, a kapitalnih 9,98 %. Struktura rashoda i izdataka, iskazana u knjigovodstvenoj evidenciji i konsolidovanim finansijskim izvještajima, data je u sljedećoj tabeli:

R. br.	Opis	Izmj. i dopune Budžeta za 2007. godinu	Ostvareno u 2006. godini	Ostvareno u 2007. godini	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6
A.	UKUPNO IZDACI (I+II)	192.923.157	132.607.849	172.019.639	89,17
I	TEKUĆI IZDACI (a+b+c+d)	166.966.090	125.127.856	154.852.433	92,74
a)	Plaće i naknade i doprinosi (od 1 do 3)	103.222.895	82.975.621	99.807.165	96,69
1.	Bruto plaće, naknade i doprinosi	75.483.264	63.065.891	73.777.338	97,74
2.	Naknade troškova zapos. i skup.zastupnika	18.539.909	12.319.770	17.017.052	91,79
3.	Doprinosi poslodavca	9.199.722	7.589.960	9.012.775	97,97
b)	Izdaci za materijal i usluge (od 4 do 12)	24.776.698	15.619.364	20.792.057	83,92
4.	Putni troškovi	1.008.081	753.650	857.548	85,07
5.	Izdaci za energiju	2.716.746	2.312.559	2.501.036	92,06
6.	Izdaci za komunalne usluge	2.003.224	1.530.371	1.843.628	92,03
7.	Nabavka materijala	2.343.366	1.280.502	2.129.715	90,88
8.	Izdaci za usluge prijevoza i goriva	1.269.964	840.996	1.098.096	86,47
9.	Unajmljivanje imovine i opreme	255.863	193.282	226.650	88,58
10.	Izdaci za tekuće održavanje	5.183.756	3.408.360	4.069.966	78,51
11.	Osiguranje, bankarske i usl. plat. Prometa	209.954	151.676	163.115	77,69
12.	Ugovorene usluge	9.785.744	5.147.968	7.902.303	80,75
c)	Ukupno tekući transferi (od 13 do 19)	38.834.497	26.466.955	34.131.525	87,89
13.	Tekuća rezerva	500.000	0	36.747 ¹	7,35
14.	Transferi drugim nivoima vlasti	4.288.413	4.195.858	4.016.962	93,67
15.	Grantovi pojedincima	9.939.815	7.362.470	8.631.061	86,83
16.	Grantovi neprofitnim organizacijama	8.443.990	5.864.730	7.564.438	89,58
17.	Subvencija javnim preduzećima	4.706.920	1.640.592	3.407.124	72,38
18.	Subvencije privatnim preduzećima	110.000	0	0	0
19.	Ostali grantovi - povrat i drugo	10.845.359	7.403.305	10.511.940	96,93
d)	Izdaci za kamate i naknade	132.000	65.916	121.686	92,19
20.	Kamate na domaće pozajmljivanje	132.000	65.916	121.686	92,19
II	KAPITALNI IZDACI (e+f+g)	25.957.067	7.479.993	17.167.206	66,14
e)	Nabavka stalnih sredst. (od 21 do 25)	16.152.067	5.916.446	8.263.160	51,16
21.	Nabavka šuma, zemljišta i višeg. Zasada	50.000	0	20.000	40,00
22.	Nabavka građevina	660.703	17.094	553.644	83,80
23.	Nabavka opreme	3.120.404	872.384	1.960.833	62,84
24.	Nabavka stalnih sredstava u obliku prava	864.165	323.418	461.936	53,45
25.	Rekonstrukcija i investicijsko održavanje	11.456.795	4.703.550	5.266.747	45,97
f)	Pozajmljivanje i učešće u dionicama	600.000	0	0	0
26.	Pozajmljivanje pojedincima	600.000	0	0	0
g)	Ukupno kapitalni grantovi	9.205.000	1.563.547	8.904.046	96,73
27.	Kapitalni grantovi dr. nivoima vlade	6.085.000	445.186	6.070.748	99,77
28.	Kapitalni grantovi pojedincima	3.120.000	1.118.361	2.833.298	90,81

36.747¹ - Tekuća rezerva, izvršena je u iskazanom iznosu, raspoređena je u tekućim transferima pozicije od 13 do 19.

Učešće pojedinačnih rashoda i izdataka u ukupno iskazanim rashodima i izdacima je sljedeće: plaće i naknade troškova zaposlenih sa doprinosima na plaće poslodavca - 58,02 %; tekući grantovi - 19,84 %; izdaci za materijal i usluge - 12,09 %; kapitalni grantovi 5,18 %; izdaci za nabavku stalnih sredstava - 4,80 % i izdaci za kamate 0,07 %.

5.3.2.1 Bruto plaće i naknade

Bruto plaće i naknade iskazane u iznosu od 73.777.338 KM, za 1.705.926 KM ili 2,26 % manje su u odnosu na planirane, a za 10.711.447 KM ili 16,98 % veće u odnosu na prethodnu godinu. Obračun i isplata plaća vršeni su na osnovu Zakona o plaćama, naknadama i novčanim primanjima poslanika u Skupštini Kantona i nosilaca izvršnih i drugih funkcija u Vladi Kantona, Odluke o utvrđivanju platnih razreda i koeficijenata za plaće rukovodećih i ostalih državnih službenika u kantonalnim organima državne službe i Odluke o utvrđivanju platnih razreda i koeficijenata za plaće namještenika u kantonalnim organima državne službe. Ove odluke donijela je Vlada Kantona. Budžetski korisnici nisu donijeli vlastite pravilnike o plaćama i naknadama plaće. Osnovica za obračun plaće do septembra 2007. godine iznosila je 100 KM, a do kraja godine utvrđena je nova, u iznosu od 105 KM. I odluke o osnovicama donijela je Vlada Kantona.

U pojedinim visokoškolskim ustanovama, u nadležnosti Kantonalnog ministarstva obrazovanja, nauke i kulture, evidentna je neusklađenost ugovora o radu uposlenika sa stvarnim poslovima koje obavljaju i neuređen prekovremeni rad. Kod pojedinih uposlenika Ekonomskog i Biotehničkog fakulteta, ugovori o radu su iz 2000. godine, iako su isti u međuvremenu raspoređeni na druge poslove (docent, vanredni profesor, dekan). Za uposlenike Pravnog i Tehničkog fakulteta, uz plaću za decembar 2007. godine, obračunavao se prekovremeni rad, za koji nisu prezentirana potrebna rješenja i evidencije, iz kojih bi se mogla potvrditi osnovanost i opravdanost obračuna. Za ovakav način evidentiranja prekovremenog rada dato je obrazloženje jednog od odgovornih osoba – dekana Tehničkog fakulteta. U istom se ističe da Tehnički fakultet nema klasičnog prekovremenog rada, niti se vrši plaćanje prekovremenog rada, shodno Zakonu o radu i Općem kolektivnom ugovoru, budući da se radi o javnoj ustanovi obrazovnog karaktera gdje postoji samo norma i rad preko normativa, a što je regulisano Pravilima fakulteta, te odlukama Upravnog odbora Tehničkog fakulteta, što ne možemo prihvatiti.

Svi budžetski korisnici treba da donesu pravilnike o plaćama i naknadama plaća, u skladu s Zakonom o državnim službenicima u Federaciji BiH i Zakonom o namještenicima u Federaciji BiH; Uskladiti ugovore o radu sa stvarnim poslovima koje uposlenici obavljaju;

Obračun prekovremenog rada vršiti isključivo na osnovu izdatih rješenja i uredne evidencije o ostvarenim satima prekovremenog rada.

5.3.2.2 Naknade troškova zaposlenih i skupštinskih zastupnika

Naknade troškova zaposlenih i skupštinskih zastupnika iskazane su u iznosu od 17.017.052 KM. U okviru istih, naknade za topli obrok iznose 9.637.638 KM, regres za godišnji odmor 3.309.272 KM, naknade za prijevoz 1.324.147 KM, pomoć u slučaju smrti 835.238 KM, jubilarne nagrade 825.737 KM, otpremnine 541.141 KM, naknade za paušal 330.702 KM, naknade prijevoza skupštinskih zastupnika 51.339 KM. Nismo utvrdili nepravilnosti u obračunu i isplati navedenih naknada.

5.3.2.3 Izdaci za materijal i usluge

Izdaci za materijal i usluge iskazani su u iznosu 20.792.057 KM, od čega se najveći dio odnosi na ugovorene usluge, u iznosu od 7.902.303 KM. Izdaci za tekuće održavanje iznose 4.069.966 KM, nabavka materijala 2.129.715 KM, izdaci za energiju 2.501.036 KM, izdaci za komunalne usluge 1.843.628 KM, izdaci za putne troškove 857.548 KM.

U okviru **ugovorenih usluga** najveći dio od 3.418.993 KM odnosi se na Kantonalno ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta i njegove niže potrošačke jedinice, u kojima je po osnovu ugovora o djelu isplaćeno 1.966.937 KM, a po osnovu autorskih honorara 94.247 KM. U okviru nižih potrošačkih

jedinica, najveći izdaci po osnovu ugovora o djelu iskazani su kod Ekonomskog fakulteta, u iznosu od 423.047 KM, Tehničkog fakulteta, u iznosu od 327.913 KM i Biotehničkog fakulteta, u iznosu 158.096 KM.

Izdaci po osnovu ugovora o djelu Ekonomskog fakulteta evidentiraju se zbirno, i to za više ugovora. Pojedinačni spiskovi samo se dostavljaju banci, dok se u knjigovodstvu budžetskog korisnika i u Glavnoj knjizi trezora, ne stvara pojedinačna obaveza, niti se ista zatvara sa izvršenim plaćanjem (uplatom i isplatom). Izdaci po osnovu ugovora o djelu nisu evidentirani u periodu na koje se odnose. Dio ugovora, zaključenih u 2006. godini, evidentirani su u knjigovodstvu i isplaćeni u 2007. godini, što nije u skladu s Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u Federaciji BiH. Od istih navodimo da su u zimskom semestru akademske 2006/07, zaključeni ugovori sa 13 predavača, uposlenika u stalnom radnom odnosu, u ukupnom iznosu 60.990 KM. Ugovori su zaključeni u 2006. godini, a isplata izvršena 19.06.2007. godine. Porez na dodatna primanja obračunat je po stopi od 50 %. Izvršili smo uvid i u pojedinačne ugovore o djelu (532/06, 533-1/06, 533-2/06, 533-4/06) za predavanja izvan utvrđene norme. Izvještaji o obavljenom poslu podnešeni su 25.12.2006. godine, a ugovori o djelu zaključeni 26.12.2006. godine. U izvještajima nije vođena evidencija u kom vremenu su obavljena predavanja, obzirom da je izvršilac u redovnom radnom odnosu, iz čega se ne može potvrditi opravdanost istih. I na Ugovore o djelu u ljetnom semestru akademske 2006/07, u ukupnom iznosu 42.660 KM (zbirno) obračunat je porez po stopi 50 %.

U okviru izdataka po osnovu ugovora o djelu iskazanih kod Tehničkog fakulteta u iznosu 327.913 KM, evidentirane su i naknade za rad u komisijama. Samo po osnovu šest ugovora o djelu, od kojih su dva iz 2006. godine, a četiri iz 2007. godine, jednom od izvršilaca, dekanu Tehničkog fakulteta isplaćeno je 21.394 KM. Kao osnov za zaključenje ugovora i isplatu, navedena su predavanja i izvođenje nastave na vanrednom studiju. Obračunata cijena po jednom času je 25 KM, prema Odluci Upravnog odbora Tehničkog fakulteta. Ugovori o djelu iz 2006. godine, u iznosu 11.999 KM, ugovoreni su za predavanje na postdiplomskom studiju za ukupno 135 sati. Obračunata cijena časa za predavanje na postdiplomskom studiju je 80 KM, prema Odluci Upravnog odbora. Pripadajući porez obračunat je po stopi 30 %.

Kao izvještaji o obavljenom poslu po istim ugovorima dostavljeni su mjesečni izvještaji o obavljenom radu za oktobar i novembar 2007. godine. Ovi izvještaji o radu odnose se na redovni rad za obračun na osnovnu plaću, kao i prekovremeni rad, a u istim se navode sati predavanja za predmete koji su ugovoreni po ugovorima o djelu.

Ovakav način izvještavanja ne možemo prihvatiti, obzirom da iz priložene dokumentacije nismo mogli utvrditi koje poslove imenovani obavlja u toku redovnog radnog vremena, kada ostvaruje prekovremene sate, a kada obavlja poslove po osnovu ugovora o djelu. Prema ugovorima o djelu i ostaloj pratećoj dokumentaciji, isti obavlja poslove dekana Tehničkog fakulteta, dok se na mjesečnim izvještajima vodi kao redovni profesor istog fakulteta.

Sredstva za ugovorene usluge planirati i koristiti u skladu s Zakonom o budžetima u Federaciji BiH i Zakonom o izvršenju budžeta Unsko-sanskog kantona, za namjene i do visine utvrđene Budžetom, a evidentiranje izdataka vršiti u skladu s Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u Federaciji BiH;

Porez na dodatna primanja izvan redovnog radnog odnosa po osnovu ugovora o djelu obračunavati po stopi 30 %, u skladu s Uputstvom o načinu obračunavanja i plaćanja poreza na plaću;

Izvještaje po osnovu ugovora o djelu evidentirati i podnositi odvojeno od mjesečnih izvještaja po osnovu redovnog rada. Isplate po istim vršiti u skladu sa zaključenim ugovorima, uz prethodno podnešene izvještaje o izvršenim poslovima koji treba da budu osnov za obračun, isplatu i praćenje realizacije ugovorenih obaveza.

Autorski honorari, iskazani u okviru Kantonalnog ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta u iznosu od 94.247 KM, odnose se na Tehnički fakultet, u iznosu 65.280 KM i Biotehnički fakultet u iznosu 22.400 KM. Prema zaključenim ugovorima, obaveza plaćanja poreza na autorsko djelo prenesena je na izvršioca posla (građanska lica). Od ukupno iskazanog iznosa po osnovu autorskog djela kod Tehničkog fakulteta, dekanu istog fakulteta isplaćeno je 22.426 KM, u bruto iznosu. Obzirom da nam nije prezentiran dio dokumentacije o uplati poreza od strane izvršioca, ne možemo potvrditi da je navedeni iznos prijavljen i na isti uplaćen porez. U pojedinim slučajevima, isplate po osnovu ugovora o autorskom djelu izvršene su i prije nego što su zaključeni ugovori.

Imajući u vidu konstatovano, a posebno činjenicu da su se pojedinim uposlenicima, pored redovne plaće, obračunavale i isplaćivale naknade za prekovremeni rad, ugovori o djelu i autorski honorari, za koje

nije prezentirana validna dokumentacija koja bi potvrdila njihovu osnovanost, ne možemo u potpunosti potvrditi opravdanost navedenih izdataka.

Nadležno Kantonalno ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta treba da, uz prethodno donesene pisane procedure kojima će se regulisati svi procesi rada, što podrazumijeva i donošenje akata kojima će se urediti i precizirati sve vrste primanja, kontinuirano vrši nadzor u okviru svojih nadležnosti, posebno u dijelu punog nastavnog opterećenja predavača i urednog vođenja evidencija po svim osnovama, što uključuje i poduzimanje mjera i aktivnosti na otklanjanju nepravilnosti, u skladu sa Pravilnikom o osnovama finansiranja visokog obrazovanja.

Kao Ugovorene usluge vode se i **ostale nespomenute usluge** u iznosu od 1.652.079 KM, iskazane u okviru Kantonalnog ministarstva za pitanja boraca i ratnih vojnih invalida. Radi se o pruženim uslugama boračkoj populaciji po različitim osnovama (priključci struje, vode, kanalizacije, pretvorba poljoprivrednog zemljišta u građevinsko zemljište i sl.). Osnov za dodjelu sredstava za navedene namjene je kantonalni Zakon o dopunskim pravima boraca i članova njihovih porodica. Ova sredstva imaju karakter grantova, nisu namijenjena i van su okvira potrebnih za rad ministarstva. Stoga su neosnovano planirana u okviru pozicije „izdaci za materijal i usluge“. Vlada Kantona je posebnim odlukama zadužila resorno ministarstvo da prati namjenski utrošak ovih sredstava i da o tome tromjesečno izvještava. Izvještaji nisu sačinjavani, niti je Vlada Kantona o tome redovno izvještavana.

Poboljšati nadzor, praćenje i izvještavanje u vezi namjenskog utroška sredstava koja se realizuju na osnovu Zakona o dopunskim pravima boraca i članova njihovih porodica.

Sredstva za navedene namjene planirati na poziciji tekućih grantova, kao transfere pojedincima.

Izdaci za putne troškove na nivou Kantona iskazani su u iznosu 857.548 KM, od čega se najveći dio u iznosu od 574.838 KM odnosi na Kantonalno ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta. Uvidom u dokumentaciju izdataka za putne troškove budžetskog korisnika Ekonomski fakultet, utvrdili smo da je dio putnih naloga iz 2006. godinu, isplaćen u 2007. godini. Troškovi prevoza po svim putnim naložima nisu obračunati u skladu s članom 15. Uredbe o naknadama troškova za službena putovanja ("Sl. novine FBiH" broj: 75/04 i 43/07), dok su u pojedinim slučajevima naknade za korištenje vlastitih automobila obračunate po višoj cijeni (0,30 i 0,40 KM) od utvrđene, neoporezive (0,20 KM), a da na razliku nije obračunat porez na dodatna primanja (po zbirnoj stopi), shodno Zakonu o porezu na plaću ("Sl. novine FBiH" broj: 26/96, 6/04) i Uputstvu o načinu obračunavanja i plaćanja poreza na plaću ("Sl. novine FBiH" broj: 37/02, 30/05).

Obračun troškova prevoza na službenom putu vršiti u skladu s Uredbom o naknadama troškova za službena putovanja u Federaciji BiH.

5.3.2.4 Tekući grantovi

Tekući grantovi iskazani su u iznosu od 34.131.524 KM. U okviru istih revidirani su značajniji. Nisu utvrđene nepravilnosti, osim što je kod slijedećih grantova izostalo blagovremeno izvještavanje:

Grantovi neprofitnim organizacijama - parlamentarne stranke, iskazani su u iznosu od 375.517 KM. Raspodijela je izvršena na osnovu Odluke Skupštine Kantona, od 22.06.2007. godine, prema prethodno utvrđenim kriterijima. Sredstva su doznačavana u više tranši. Poslaničke grupe nisu podnijele godišnji izvještaj o načinu raspolaganja i korištenja tih sredstava nadležnoj komisiji, shodno naprijed navedenoj Odluci.

Grantovi općinama, u iznosu od 3.026.558 KM realizovani su putem Vlade Kantona. Sredstva su raspoređena na osnovu pojedinačnih odluka Vlade, prema utvrđenim kriterijima. Istim odlukama, Vlada je zadužila općinske načelnike da provedu potrebne procedure u skladu sa važećim propisima o javnim nabavkama i da putem resornih ministarstava finansija dostave izvještaje o utrošku istih. Do okončanja predmetne revizije općinski načelnici nisu dostavili izvještaje o utrošku sredstava.

Grant neprofitnim organizacijama, u svrhu finansiranja **Kantonalne agencije za privatizaciju**, iskazan je u iznosu od 200.000 KM. Budžetom planirani grant doznačen je 31.12.2007. godine, na osnovu Odluke Vlade Kantona od 28.12.2007. godine. Kantonalna agencija za privatizaciju nije dostavila Izvještaj o

namjenskom utrošku tih sredstava, shodno istoj Odluci Vlade. Nismo upoznati ni da je vršena analiza rada i poslovanja iste agencije, kao ni opravdanost njenog finansiranja.

Izvršenje sudskih presuda po osnovu neisplaćenih plaća, iskazane su u iznosu od 9.942.635 KM. Grant se odnosi na neisplaćene i manje isplaćene plaće i naknade iz ranijih perioda, a izvršen je po osnovu pravosnažnih sudskih presuda. Sredstva za navedene namjene planirana su Budžetom za 2007. godinu, a odobrena zaključcima Vlade Unsko-sanskog kantona, od 19.06.2007. i 28.12.2007. godine. Prema izjavama odgovornih osoba, isplate su vršene po redosljedu prispjeca sudskih presuda.

Grantovi neprofitnim organizacijama namijenjeni za oblast turizma, iskazani u planiranom iznosu od 78.000 KM, odobreni su Odlukom Vlade o usvajanju Programa raspoređivanja sredstava iz oblasti turizma (četiri projekta), od 17.07.2007. godine. Grantovi su realizovani putem Kantonalnog ministarstva privrede. Nisu nam prezentirani izvještaji, niti je o utrošku istih izvještena Vlada Kantona, shodno naprijed navedenoj Odluci.

Grantovi neprofitnim organizacijama, u svrhu pretvorbe nepoljoprivrednog zemljišta u poljoprivredno, iskazani su u iznosu od 456.475 KM. U okviru istih, 100.000 KM odobreno je za realizaciju Projekta «Uređenje sjevernog lateralnog kanala rijeke Grabarske» u općini Velika Kladuša. Na prijedlog Kantonalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, Vlada Kantona je na sjednici održanoj dana, 20.07.2007. godine, donijela Odluku o usvajanju Programa utroška sredstava po osnovu korištenja poljoprivrednog zemljišta u nepoljoprivredne svrhe. Sredstva su doznačena na osnovu odluke resornog ministarstva, od 09.11.2007. godine. Izvještaj o namjenskom utrošku sredstava nije prezentiran.

Vlada Kantona treba da redovno prati i analizira realizaciju vlastitih odluka vezanih za tekuće grantove. Od nadležnih organa i institucija zaduženih za realizaciju odobrenih programa zahtijevati redovnije i potpunije izvještavanje.

5.3.2.5 Kapitalni grantovi

Kapitalni grantovi iskazani su u ukupnom iznosu od 8.904.045 KM.

Kapitalni grantovi općinama u iznosu od 6.000.000 KM, realizovani su putem Kantonalnog ministarstva finansija. Radi se sredstvima namijenjenim za projekte od posebnog značaja za razvoj općina. Ista su planirana Izmjenama i dopunama Budžeta za 2007. godinu, a raspodijeljena na osnovu Odluke Skupštine Kantona, od 17.12.2007. godine, prema utvrđenim kriterijima. Nakon što su općinski načelnici dostavili projekte koji su u toku ili koji će se realizovati u 2008. godini, sredstva su doznačena. Izvještavanje o utrošku sredstava nije bilo u skladu sa Odlukom o raspodjeli. Općinski načelnici nisu redovno dostavljali mjesečne izvještaje o utrošku sredstava, radi čega ni Vlada nije izvještavala Skupštinu.

Kapitalni grantovi pojedincima, u iznosu od 1.177.208 KM, realizovani su putem Kantonalnog ministarstva za pitanja boraca i ratnih vojnih invalida. Sredstva za navedene namjene planirana su u iznosu od 1.380.000 KM. Najveći dio od 1.050.000 KM, obezbijeden je iz Budžeta Kantona, dok je 330.000 KM u vidu donacije dobiveno od Vlade Federacije BiH.

U okviru iste pozicije, planirana su sredstva za izgradnju Centralnog spomen obilježja žrtvama rata na Trgu ljljana u Sanskom Mostu u iznosu od 100.000 KM. Na prijedlog resornog ministarstva, Vlada Kantona je 27.06.2007. godine donijela Odluku o prihvatanju Programa utroška sredstava kapitalnih grantova za navedene namjene, nakon čega je, u skladu sa utvrđenim procedurama, općini Sanski Most doznačen odobreni iznos. Ista općina nije dostavila izvještaj o utrošku sredstava, shodno članu 45. Zakona o izvršenju Budžeta Kantona za 2007. godinu i naprijed navedenoj Odluci Vlade.

U okviru iste pozicije iskazana su i sredstva dobivena od Vlade Federacije BiH, namijenjena pripadnicima boračke populacije sa područja Kantona, u svrhu finansiranja započetih, a neizgrađenih stambenih objekata. Na prijedlog resornog ministarstva, Vlada Kantona je 02.11.2007. godine donijela Odluku o rasporedu primljene donacije. Sredstva u iznosu od 150.000 KM dodijeljena su Organizaciji porodica šehida i poginulih boraca, ratnih vojnih invalida i demobilisanih boraca općine Bosanska Krupa, 105.000 KM uplaćeno je na račun Kantonalnog fonda za izgradnju stanova Bihać, a preostali dio sredstava u iznosu od 75.000 KM dodijeljen je Organizaciji RVI Prijedor »Domet 2002«. Od strane korisnika sredstava dostavljeni su izvještaji resornom ministarstvu, koji su prosljeđeni Federalnom ministarstvu za pitanja boraca i invalida odbrambeno oslobodilačkog rata i Vladi Kantona. Nismo upoznati da li je nadležno

federalno ministarstvo usvojilo izvještaje, dok je Vlada Kantona, na sjednici održanoj 23.04.2008. godine, donijela Zaključak u kojim se samo navodi da se »Prima na znanje Izvještaj o utrošku dijela sredstava Kantonalnog ministarstva za pitanja boraca i invalida odbrambeno oslobodilačkog rata«. Ovako formulisan akt Vlade je neodređen i nedorečen. U aktu se ne navode razlozi zbog kojih izvještaji nisu usvojeni, šta nedostaje, ko i koje aktivnosti i u kom roku treba poduzeti da bi se izvještaji prihvatili, odnosno, usvojili.

Kapitalni grantovi neprofitnim organizacijama, iskazani u iznosu od 1.256.090 KM, realizovani su putem Kantonalnog ministarstva zdravstva i socijalne politike. U okviru iste pozicije, Kantonalnoj bolnici »dr Irfan Ljubijankić« Bihać, doznačeno je 650.000 KM, a Domu zdravlja Velika Kladaša 200.000 KM, na osnovu pojedinačnih odluka Vlade Kantona o usvajanju programa utroška sredstava, od 08.12.2007. i 28.12.2007. godine. Za razliku od Kantonalne bolnice Bihać, Dom zdravlja Velika Kladaša dostavio je Izvještaj o utrošku sredstava, shodno Odluci Vlade.

Vlada Kantona treba da redovno prati i analizira realizaciju vlastitih odluka vezanih za kapitalne grantove. Od nadležnih organa i institucija zaduženih za realizaciju odobrenih programa zatražiti bolje, potpunije i redovnije izvještavanje;

Radi boljeg i potpunijeg izvještavanja, donositi konkretne zaključke sa jasno i precizno utvrđenim nosiocima i rokovima.

5.3.2.6 Izdaci za nabavku stalnih sredstava

Izdaci za nabavku stalnih sredstava iskazani su u iznosu od 8.263.160 KM. U okviru ove pozicije najveći dio u iznosu od 5.266.747 KM odnosio se na rekonstrukciju zgrada, cesta i cestovnih objekata. Izdaci za rekonstrukciju zgrada i objekata obrazovanja iskazani su u iznosu od 2.856.163 KM, izdaci za rekonstrukciju i investiciono održavanje cesta u iznosu od 2.154.245 KM, dok su ostali izdaci za investiciono održavanje iskazani u iznosu od 256.339 KM. Izdaci za nabavku opreme (motorna vozila, namještaj, kompjuterska oprema, oprema za prenos podataka i ostala oprema), iskazani su u iznosu od 1.960.833 KM, dok se preostalih 1.035.581 KM odnosi na ostale nabavke stalnih sredstava (nabavka zgrada, zemljišta, studije izvodljivosti).

5.4 Finansijski rezultat

Prema prezentiranim konsolidovanim finansijskim izvještajima Budžeta za 2007. godinu iskazano je ostvarenje prihoda i primitaka u odnosu na rashode i izdatke, kako slijedi:

Red br.	Opis	Izm. i dopune Budžeta za 2007. godinu	Ostvareno u 2006. godini	Ostvareno u 2007. godini	Indeks(5/4)
1	2	3	4	5	6
A.	Prihodi, primici, finansiranje i višak prihoda (I + II)	192.942.715	150.772.730	169.641.017	112,51
I	Prihodi, primici i finansiranje (1+2+3)	174.777.834	150.772.730	169.641.017	112,51
1.	Prihodi od poreza	142.412.114	129.870.767	145.473.238	112,01
2.	Neporezni prihodi	26.744.929	17.722.628	20.124.170	113,55
3.	Kapitalni primici i grantovi	5.620.791	3.179.336	4.043.609	127,18
II	Neraspoređeni višak prihoda iz prethod.perioda	18.164.881			
B.	Rashodi i izdaci (1+2)	192.923.157	132.607.849	172.019.639	129,72
1.	Tekući rashodi	166.966.090	125.127.856	154.852.433	123,76
2.	Kapitalni izdaci i ostale isplate	25.957.067	7.479.993	17.167.206	229,51
C.	Višak (manjak) ostvarenih prihoda i primitaka u odnosu na rashode i izdatke (I - B)	(18.145.323)	18.164.881	(2.378.622)	
D.	Višak (manjak) nerealizovanih prihoda i primit.u odnosu na rashode i izdatke (A - B)	19.558	18.164.881	(2.378.622)	

Izmjenama i dopunama Budžeta za 2007. godinu, ukupni prihodi, primici i finansiranje planirani su u iznosu od 174.777.834 KM. Obzirom da je neraspoređeni višak prihoda iz prethodne godine iskazan u iznosu od 18.164.881 KM, rashodi i izdaci u 2007. godini planirani su u iznosu od 192.923.157 KM. Pri

donošenju Izmjena i dopuna Budžeta, raspolagalo se podatkom o ostvarenom prihodu od privatizacije u iznosu od 19.558 KM, radi čega je u manjak prihoda i primitaka u odnosu na rashode i izdatke planiran u iznosu od 18.145.323 KM. Ostvareni prihodi i primici u 2007. godini, iskazani u iznosu od 169.641.017 KM, za 2,94 % manji su od planiranih, a za 12,51 veći u odnosu na prethodnu godinu, dok su rashodi i izdaci, iskazani u iznosu od 172.019.639 KM, za 10,83 % manji od planiranih, a za 29,72 % veći u odnosu na 2006. godinu.

Višak rashoda nad prihodima iskazan u 2007. godini, u iznosu od 2.378.622 KM, pokriven je iz neraspoređenog viška prihoda nad rashodima iz prethodne godine, koji je iskazan u iznosu 18.164.881 KM.

Prema konsolidovanom bilansu stanja na datum bilansa, ukupan neraspoređeni višak prihoda nad rashodima iz prethodnih godina iznosi 23.283.506 KM.

5.5 Javne nabavke

Svi revidirani postupci javnih nabavki nisu provedeni u skladu sa procedurama propisanim Zakonom o javnim nabavkama BiH, podzakonskim i vlastitim aktima.

Kantonalno ministarstvo unutrašnjih poslova nije u potpunosti ispoštovalo propisane procedure u predmetu »Nabavka tečnog goriva za 2007. godinu«. Zbog nepravilno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, u pogledu ispunjenja kvalifikacionih uslova ponuđača i bitnih povreda u vođenju postupka, postupak je od strane nadležnog organa poništen. Isti je obnovljen i vođen putem pregovaračkog postupka bez objavljivanja, ali nije okončan. Radi toga je isto ministarstvo sve nabavke goriva u 2007. godini vršilo na osnovu ugovora iz prethodne godine.

I u postupku dodjele ugovora u predmetu „Rekonstrukcija osnovne škole Klokot Bihać« utvrdili smo nepravilnosti. Postupak je provela osnovna škola, potrošačka jedinica u okviru Kantonalnog ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta. Nepravilno je izabran postupak dodjele ugovora. Najpovoljniji ponuđač izabran je u postupku dodjele ugovora putem konkurentskog zahtjeva, iako se radilo o postupku koji spada u domaći vrijednosni razred, radi čega je isti trebalo dodjeliti putem otvorenog postupka. Ugovor je zaključen na iznos od 86.836 KM, a nakon toga i aneks na iznos 19.961 KM. Vrijednost izvršenih radova po okončanoj situaciji iznosila je 106.797 KM.

Sve postupke javnih nabavki provoditi u skladu sa procedurama propisanim Zakonom o javnim nabavkama BiH, podzakonskim i vlastitim aktima.

5.6 Popis imovine, potraživanja i obaveza na dan 31.12.2007. godine

Provedenom revizijom utvrdili smo da nije, kao i prethodne godine, u skladu sa važećim propisima, u potpunosti proveden redovan godišnji popis, niti je izvršeno usaglašavanje stvarnog stanja utvrđenog popisom sa stanjem iskazanim u pomoćnim knjigama svakog budžetskog korisnika i u Glavnoj knjizi trezora na dan 31.12.2007. godine. Iako je većina korisnika provela aktivnosti samog popisa, od kojih pojedini i sa zakašnjenjem, značajni budžetski korisnici (Kantonalno ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta, Kantonalno ministarstvo unutrašnjih poslova i Služba za stručne i zajedničke poslove Vlade) nisu usvojili izvještaje o popisu. Evidentno je da od prelaska na trezorsko poslovanje, od 01.01.2004. godine, nije izvršeno potpuno i kvalitetno usaglašavanje stanja sredstava i njihovih izvora iskazanih u pomoćnim knjigovodstvenim evidencijama budžetskih korisnika i u Glavnoj knjizi trezora sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom. Od tada, NEKI budžetski korisnicu nisu ni donosili odgovarajuće odluke o načinu likvidacije utvrđenih manjkova, načinu knjiženja utvrđenih viškova, visini otpisa nenaplativih i zastarjelih potraživanja, rashodovanju i isknjiženju stalnih sredstava i sitnog inventara, što potvrđuju prenesena (iz godine u godinu), nepromijenjena stanja na pojedinim bilansnim pozicijama.

Stoga je više nego izvjesno da iskazane vrijednosti bilansnih pozicija u konsolidovanim finansijskim izvještajima, posebno na poziciji stalnih sredstava i potraživanja, nisu realne, što se obrazlaže u tački 5.7. i 5.9., u daljem tekstu Izvještaja.

Zbog značaja, neophodno je da svi budžetski korisnici na nivou Kantona do kraja godine provedu vanredan popis sredstava i njihovih izvora i da se u potpunosti izvrši usaglašavanje stanja sredstava i

njihovih izvora iskazanih u pomoćnim knjigama i u Glavnoj knjizi trezora sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom;

Redovno godišnje usklađivanje stanja sredstava i njihovih izvora iskazanih u knjigovodstvu sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom vršiti u skladu sa članom 22. Uredbe o računovodstvu budžeta u Federaciji Bosne i Hercegovine (»Sl.novine FBiH« br: 10/07), na način utvrđen odredbama člana 69.-71. Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u Federaciji BiH (»Sl.novine FBiH« br:10/07) i vlastitim Pravilnikom o popisu imovine, potraživanja, zaliha i obaveza, od 11.01.2007. godine.

5.7 Stalna sredstva

U konsolidovanom finansijskom izvještaju Budžeta Kantona sa stanjem na dan 31.12.2007. godine, sadašnja vrijednost stalnih sredstava iskazana je u ukupnom iznosu od 194.101.786 KM.

U okviru iste pozicije iskazani su i stanovi u vrijednosti od 6.872.363 KM. Kod Kantonalnog ministarstva unutrašnjih poslova, iskazana vrijednost od 2.902.168 KM odnosi se na stanove preuzete od prijeratnog CSB Bihać i DB, u okviru MUP RBiH. U ministarstvu ne raspolažu sa informacijom da li su stanovi otkupljeni. U okviru Službe za stručne i zajedničke poslove Vlade stanovi su iskazani u vrijednosti od 891.825 KM, a kod Kantonalnog ministarstva zdravstva i socijalne politike u vrijednosti od 93.882 KM. Stanovi su kupljeni poslije rata, a prema izjavama odgovornih, iste koriste ministri. U okviru Kantonalnog ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta, na istoj poziciji iskazano je 2.984.488 KM. Navedeni iznos nije potvrđen popisom. Prema izjavama odgovornih, ne radi se o stanovima, već o kreditima za škole, koji su greškom evidentirani na poziciju stanova, što ne možemo prihvatiti.

Sredstva u pripremi iskazana su u vrijednosti od 12.207.684 KM. U okviru ove pozicije, kod Kantonalnog ministarstva privrede, još uvijek se vodi repetitorska oprema, nabavljena 1998. godine, u vrijednosti od 2.113.599 KM, kao i računarska oprema u vrijednosti od 45.642 KM i dato učešće u sufinansiranju izgradnje poslovnog prostora u Bužimu, u vrijednosti od 424.724 KM, koji se vode u okviru Kantonalnog ministarstva za građenje i prostorno uređenje.

Kao dugoročni plasman vode se sredstva data 1998. godine prevoznčkoj firmi iz Bihaća, u iznosu od 700.000 KM.

Preispitati osnovanost iskazivanja stanova u bilansnim evidencijama budžetskih korisnika. Poduzeti aktivnosti i utvrditi činjenično stanje u vezi iskazanih i eventualno privatiziranih stanova;

Poduzeti aktivnosti na aktiviranju sredstava koja se vode u pripremi. Donijeti potrebne akte i iskazana sredstva u pripremi knjigovodstveno dati u upotrebu.

5.8 Novčana sredstva

Novčana sredstva u konsolidovanom izvještaju Budžeta sa stanjem na dan 31.12.2007. godine, iskazana su u iznosu od 33.559.578,85 KM. Ukupna novčana sredstva na žiro računu iskazana su u iznosu od 33.522.388,16 KM. Stanje novčanih sredstava na transakcijskom računu kod poslovne banke iskazano je u iznosu od 30.644.153,76 KM, na ESKROW računu iskazano je 1.507.263,21 KM, a na posebnom podračunu (sredstva za zaštitu i spasavanje) 662.136,86 KM. Ostala sredstva na žiro računu odnose se na sredstva podračuna Kantonalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva (673.191,06 KM) i obrazovanja (35.643,27 KM). Stanje blagajne na datum bilansa iznosilo je 28.287,49 KM, a preostalih 8.903,20 KM čine izdvojena novčana i devizna sredstva.

Uvidom u izvode depozitnog računa za prikupljanje javnih prihoda, utvrdili smo da pražnjenje računa ni u 2007. godini nije bilo dnevno. Od kraja 2007. godine, pražnjenje računa je ažurno, dan za danom, ali ne po automatizmu, već na osnovu pismenih naloga Premijera i kantonalnog Ministra finansija.

Poboljšati trezorski način rada. Uz adekvatnu zaštitu podataka, pražnjenje depozitnog računa vršiti svakodnevno i po automatizmu.

5.9 Kratkoročna potraživanja i plasmani

Kratkoročna potraživanja po svim osnovama u konsolidovanom finansijskom izvještaju Budžeta na datum bilansa iskazana su u ukupnom iznosu od 31.279.204 KM. U okviru istih, kratkoročna potraživanja iskazana su u iznosu od 27.217.777 KM, kratkoročni plasmani (kredit) u iznosu od 3.686.513 KM, a preostalih 374.914 KM predstavljaju finansijski i obračunski odnosi sa drugim povezanim licima.

Kratkoročna potraživanja odnose se potraživanja po osnovu unaprijed plaćane robe i usluga (dati avansi), datih pozajmica pravnim i fizičkim licima, potraživanja od kantonalnih organa, organizacija i zaposlenih po različitim osnovama (akontacije za službeni put, naknade i ostale materijalne troškove).

U okviru ukupno iskazanih potraživanja, značajna potraživanja u iznosu od 6.856.192 KM odnose se potraživanja iz ranijih perioda. Od navedenog iznosa, na ratni period odnosi se samo potraživanje u iznosu od 1.521.349 KM, iskazano kod Poljoprivrednog zavoda Bihać, dok se preostalih 5.273.741 KM, odnosi na potraživanja po osnovu kratkoročnih pozajmica i avansa datih pravnim licima u periodu od 1998. do 2003. godine, kao i na potraživanja od radnika po različitim osnovama. Najznačajnija potraživanja iskazana su kod Kantonalnog ministarstva privrede, u iznosu od 2.317.772 KM, Kantonalnog ministarstva unutrašnjih poslova, u iznosu od 306.956 KM, Kantonalnog ministarstva obrazovanja, nauke i kulture, u iznosu od 158.589 KM, Kantonalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, u iznosu od 1.290.956 KM, Službe za stručne i zajedničke poslove Vlade, u iznosu od 100.322 KM, Poljoprivrednog zavoda Bihać, u iznosu od 406.718 KM i Kantonalne direkcije za ceste, u iznosu od 692.428 KM.

I u okviru kratkoročnih plasmana (kredita), najveći dio u iznosu od 3.335.275 KM, odnosi se na raniji period. Od navedenog iznosa, 2.832.728 KM iskazano je na poziciji Kantonalnog ministarstva privrede, 329.547 KM Kantonalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, a preostalih 173.000 KM kod Kantonalne direkcija cesta.

Povrat sredstava ne vrši se u skladu sa ugovorenim dinamikom.

Većina budžetskih korisnika uputila je Kantonalnom pravobranilaštvu zahtjeve za pokretanje tužbi.

I pored više urgencija za pokretanje postupaka utuženja po osnovu iskazanih potraživanja po svim osnovama, upućenih od strane Kantonalnog ministarstva unutrašnjih poslova, stanje se nije promijenilo.

U pomoćnim knjigovodstvenim evidencijama budžetskih korisnika koji su zaključili koncesione ugovore (Kantonalno ministarstvo privrede i Kantonalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva) ne vode se, niti su u Glavnoj knjizi trezora iskazana potraživanja po osnovu duga koncesionara. Shodno zaključenim ugovorima o koncesijama, zaključno sa stanjem na dan 31.12.2007. godine, ukupan dug koncesionara iznosio je 784.183 KM, od čega Kantonu pripada 313.673 KM.

Svi budžetski korisnici treba da preispitaju potraživanja po svim osnovama. Za iskazana potraživanja iz ranijih godina za koje ima osnova, intenzivirati i poduzeti sve mjere i aktivnosti naplate, a za zastarjela i potraživanja za koja nema osnova za naplatu donijeti relevantne odluke i iste isknjižiti iz evidencije;

Knjigovodstveno evidentirati i iskazivati potraživanja po osnovu koncesionih naknada i blagovremeno poduzimati aktivnosti za naplatu istih.

5.10 Obaveze

Kratkoročne obaveze iskazane su u iznosu od 54.663.480 KM. U okviru istih, najznačajnije su obaveze prema uposlenima u iznosu od 30.236.174 KM, od kojih se na obaveze po osnovu neisplaćenih i manje isplaćenih plaća i naknada iz ranijeg perioda odnosi 22.969.233 KM. Ostale kratkoročne obaveze odnose se na obaveze prema dobavljačima, u iznosu od 17.637.254 KM, obaveze po osnovu kratkoročnih kredita, u iznosu od 38.050 KM, finansijski i obračunski odnosi sa drugim povezanim jedinicama iskazani su u iznosu od 1.114.266 KM, dok preostalih 5.637.736 KM predstavljaju kratkoročna razgraničenja. Kratkoročna razgraničenja uglavnom se odnose na kratkoročna razgraničenja prihoda i rashoda. Rashodi su iskazani većim dijelom u ranijem periodu, prije prelaska na trezorski način poslovanja, dok su prihodi u 2007. godini iskazani u skladu sa načelom modificiranog nastanka poslovnog događaja.

Dugoročne obaveze u iznosu od 7.015.714 KM, odnose se na obaveze po osnovu dugoročnih kredita iz sredstava Saudijskog fonda, u iznosu od 1.145.362 KM i OPEC Fonda za međunarodni razvoj, u iznosu od

5.804.918 KM. Krediti su realizovani putem Investicijske banke Federacije BiH. Iz Saudijskog fonda finansirala se izgradnja vodovoda u Bužimu, a iz sredstava OPEC-a, izgradnja i rekonstrukcija škola, uključujući i nabavu školske opreme. Ostale obaveze prema pravnim licima iz ranijeg perioda iskazane su u iznosu od 65.434 KM.

Kantonalno ministarstvo finansija treba da zajedno sa budžetskim korisnicima odmah poduzme aktivnosti na usaglašavanju, ažuriranju, procjeni i realnom vrednovanju iskazanih bilansnih pozicija kod svih budžetskih korisnika, uključujući i obaveze po svim osnovama, kako bi se stvorili realni preduvjeti da u narednom periodu finansijski izvještaji na fer i pouzdan način izvještavaju o stanju i položaju Budžeta Kantona.

6. KOMENTAR

Unsko-sanski kanton je dostavio komentar na Nacrt izvještaja o reviziji finansijskih izvještaja Budžeta, broj: 04-14- /08, od 05.09.2008. godine.

Nakon razmatranja navoda u komentaru i uvida u priloženu dokumentaciju, dio obrazloženja i osnovanih primjedbi je prihvaćen i inkorporiran u konačan tekst izvještaja.

**Direktor Sektora za finansijsku reviziju
budžeta kantona i kantonalnih institucija**

Mirsada Janjoš, dipl.oec.

Vođa Tima:

Sead Čorbo, revizor, dipl.oec.

Član Tima:

Nidheta Mlivić, pomoćni revizor, dipl.oec.